

Allt jag finner i er ska jag finna i mig

MALIN EKMAN

Allt jag finner
i er ska jag
finna i mig

ROMAN • ALBERT BONNIERS FÖRLAG

*Inom mig bär jag mina tidigare ansikten,
som ett träd har sina årsringar.
Det är summan av dem som är »jag«.
Spegeln ser bara mitt senaste ansikte,
jag känner av alla mina tidigare.*

TOMAS TRANSTRÖMER

Mamma knackar på med tjugo röda tulpaner och berömmar mitt nya hem. Jag säger att det är tack vare henne. Det kommer bli bra, säger hon. Hennes parfym kolliderar med enrummarens all-daglighet. Det var det här jag alltid ville. Bli fri att forma något eget. Mamma slår sig ner på min enda möbel, pallen som stod här när jag flyttade in. Hon halar upp block och penna ur handväskan. Jag sätter mig på golvet och öppnar frysen, ställer in en kastrull med hett vatten. Den förra ägarens matrester har frusit fast i innanmätet. Det ska du klaga på, säger mamma. Jag skrapar tomatsås från frysväggen och förebrår henne för att tala om det banala. Vatten droppar i kastrullen. Hon räcker mig sin handskrivna lista. Svinto, gardinstång, brandvarnare, vit väggfärg, såpa, flyttstädning – klaga!, blomvas, dammsugare, skura garderob, adressändra, mopp, hemförsäkring – ASAP, tvål,

tvättmedel. Tulpanerna lyser läppstiftsröda. Hon snittar dem åt mig och ställer dem i ett dricksglas på fönsterbrädet. Dagsljuset tränger genom bladen som genom fönstren till en kyrka. Magsyran fräter i halsen. Jag vänder mig om för att bespara mamma synen av min kväljning. Säger tack för blommorna. Hon säger att det kommer ordna sig, du var ändå aldrig glad med honom. Jag vill säga att hon ljuger. Mamma lägger sin hand på min axel och stannar vid mig. Hennes ansats gör mig rädd. Allt det avvisande i hennes blick är borta. Hon kramar handen om axeln och ställer sig bakom mig. Masserar min nacke och talar lugnande. Du behöver inte veta allt nu, säger hon. Hon lovar mig att en dag ska jag finna meningen med allt jag inte kan se i stunden. Hennes närhet gör mig stel. Jag kan inte ta emot den och hatar mig själv för det. Min chans är nu. Dörren står på glänt och ska snart stängas. Det stramar i nacken. Mammans fingrar knådar den som en deg. Underhuds fett höjs och sänks under skinnet. Jag säger åt henne att inte ta i så hårt. Hon säger att det är bra att det gör lite ont. Snälla, säger jag. Tonen avslöjar mig och rubbar mamma. Hon släpper taget och säger åt mig att anstränga mig lite. Hon har rest långt, vikt hela sin helg åt mig. Jag säger att jag ansträngt mig för henne hela mitt liv. Hon säger att jag minns det jag vill minnas och

jag svarar att det inte stämmer. Jag minns det jag minns. Hon säger som hon alltid gör. Man måste se framåt. Hon förstår inte att jag pratar om det förflutna för att jag vill vidare.

DEL I

Gatan vi bor på sluttar i en båge och upphör i en vändplats på gränsen till en skogsglänta som mamma säger att vi inte får vistas ensamma i. En gång blottade sig en man för henne där och minnet av händelsen har besudlat hela skogen. Vi får bara leka där mamma kan se oss från fönstret. All mark hennes blick omfamnar är säker. Så vi håller oss till rutschkanan och gungan och vinkar till henne när vi ser att hon tittar på oss. Ibland försvinner vi ur hennes blickfång och då ropar hon våra namn från balkongen.

Huset vi bor i reser sig över skogen och staden. Om man har tur och väntar tillräckligt länge om kvällarna brinner himlen rosa eller röd som en kupa över allt. Granarna ser vackra och ofarliga ut när solen träffar dem innan den störtar i horisonten och vårt hus glänser i det rödrosa ljuset. I dagsljus ser det inget vidare ut. Gröna balkonger klänger på en grå kloss. När vi flyttade in fanns två lägenheter till

salu. Mamma säger att oron för att en brandbil inte skulle kunna ta sig fram över berget som sträcker sig under betongen på andra sidan fick henne att välja lägenheten på sidan som blev vår. Hon lever i två världar samtidigt: den greppbara världen som pågår med förutsägbarhet dag efter dag och katastrofens värld som bara finns i hennes inre men är lika förutsägbar i sitt nära förestående kaos. Allt som kan gå snett kommer att gå snett, säger den till henne. Det syns inte på henne att hon tänker så. Hon skiner som solen och alla runt om henne träffas av ljuset. Det händer att andra vänder sig om efter mamma på gatan men jag tror inte att hon lägger märke till det. Hon fortsätter bara gå. Mammans ögon är ljusblå och ser nästan överjordiska ut mot hennes röda hår. Hennes händer har synliga gröna ådror. Det ser ut som ormar slingrar sig under huden. Mina händer är små och konturlösa. Bleka, knubbiga klot. Min kropp är mjuk och saknar hållning fastän jag går på balett. Jag är ett huvud kortare än de andra flickorna i gruppen. De har långa rosettprydda hår som lyfter med rörelserna. Mitt hår är kort och glanslöst. Jag har klippt luggen själv. Framför spegeln i mormors badrum greps jag av en impuls. Jag var tvungen att öka mitt avstånd till världen. Göra mig ännu fulare. Förmodligen saknar jag personlighet. Inte ens när jag nyper mig i armen känner jag mig verklig. Jag

undrar varifrån jag kommer. Allt runt om mig är främmande. Min bror och mamma är av en annan sort: bländande varelser förbundna med världen och människorna i den. Mamma säger att de liknar varandra, Alexander och hon, och jag ser att det stämmer.

Mamma är smal men ser stark ut. Som en löpare i friidrotten på teve fastän hon inte springer förutom när hon har bråttom. Jag har aldrig sett henne idrotta men jag ser henne ofta le. Hennes tänder är vita och raka. Starka som en hästs. Och de gröna ormarna som slingrar sig under huden, jag kan inte sluta titta på dem. De kravlar sig ner mot handen på vars utsida de står ut ur skinnet. Jag vill också ha sådana händer. På fingrarna bär mamma ett artilleri av ringar i silver och guld, utom på pekfingret som omsluts av en som jag har gjort av pärlor och stål. Hon är klädd i jeans och skinnjacka. En upprorets uniform har hon lärt mig. Hon bar den redan som tonåring i protest mot mormors ideal av en duktig flicka. En som talar med små bokstäver och bär kofta och sidbena. Så ska mamma aldrig se ut. Hon tänker aldrig se ut som en tant. Mamma kommer alltid vara ung. I går fyllde hon trettioett. Hon sitter på köksgolvet och pratar i telefon. Luren är klämd mellan axel och kind och ryggen lutar mot kylskåpet. Telefonsladden spänner över kroppen och nacken är böjd över ett spiralblock

i knät. Jag ser ner i det från dörröppningen. Hon ritar blommor, cirklar, bokstäver. Nej, säger hon i luren. NEJ, skriver hon i blocket. När hon blir tyst och lyssnar på den hon talar med fyller hon i ordet. Bokstäverna sväller till bläckblå figurer. Jag vill komma nära men stannar där jag står.

»Mmm«, säger mamma och drar pennan över arket.

»Vad säger du?«

»Inte?«

»Jaha, det visste jag inte.«

»Där ser man.«

»Herregud.«

»Nej, vad *säger* du?«

Hon har skinnjackan på inomhus. Utanför prasslar träden i vinden. Tjut från lekplatsen bryter in i rummet. Jag vill säga att hon är fin i jackan men får inte avbryta henne nu. Min närvaro får inte skrämma henne. Hon ser mig inte fastän jag står alldeles intill.

»Det var som ...«

»Nej, det menar du inte.«

»Vad säger *hon* då?«

Sorlet tränger genom rutan. Lyckliga tjut. Jag måste ut, avbryta trots allt.

»Mamma ... Får jag gå ut och leka?«

Hon ser på mig utan att se mig.

»Bara jag ser dig.«

På lekplatsen sjunger fåglarna och Alexander gör mig sällskap. Vi tävlar om att gunga högst. Jag vinner och tycker synd om honom. Ger honom chans till revansch och vinner igen. Den tredje gången vinner han. Hans ögon gnistrar som mammas. Ovanför träden hör vi hennes röst. Vi tittar upp och hon tittar tillbaka från balkongen.

»Hallå älsklingar. Jag vill bara försäkra mig om att jag kan se er.«

*

På kvällen sitter vi alla tre i min säng. Mamma i skräddarställning, med oss tätt intill. Hon har ett vapen, en magisk fras.

»Om alla jordens barn stod på en rad«, säger hon.
»Då skulle jag välja dig och dig.«

Hennes pekfinger borrar i magen. Först i Alexanders, sedan i min. Jag känner mig träffad. Det spelar ingen roll att jag är för lik min pappa. Mitt gula hår, mitt intetsägande ansikte, min blick som inte bjuder in utan iakttar, min läggning; jag är teoretisk, som jag har fått höra att han var, och jag tänker för mycket, vistas för ofta i min egen värld och för sällan i den verkliga, den som mamma och Alexander lever i. Jag

är fel sorts väsen, vänd inåt mot mig själv. Men när mamma uttalar den magiska frasen uppstår gemenskapen. Då är det vi tre mot världen.

*

Mamma väcker mig med nyheten att ett fartyg sjunkit. Ett sken från gatan bryter in i rummet när hon rycker upp rullgardinen. Det lägger sig som en matta över golvet. Hon sätter på radion som står på mitt skrivbord och skruvar upp volymen.

Nyhetsuppläsaren rapporterar om olyckan med avstånd mellan orden. Jag rycker till under täcket. Kroppar sjunker mot havsbotten. Människor drunknar mitt i radioinslaget. Jag ligger kvar i sängen och blundar, följer kropparna ner i djupet. Mamma står vid sängkanten och vi lyssnar ihop. Inslaget tar slut och hon säger god morgon. Golvet kyler fotsulorna när jag reser mig ur sängen och radion överröstar rummet när mamma försvinner ur det. Sakta drar dagen mig ur dvalan.

Motorn hostar när mamma startar bilen. Hon slår på bilradion och gräver fram ett läppstift ur handväskan. Helikoptrar är på väg mot Östersjön, rapporterar nyhetsuppläsaren i samma ton som tidigare.

Mamma tittar sig i backspegeln och applicerar läppstiftet medan hon kör ut från parkeringen. Pressar överläppen mot underläppen för att jämna ut färgen.

»Herregud«, mumlar hon. »Detta är lika stort som Titanic.«

Läppstiftet är brunrött som färgen på tegelhusen utanför bilen. Människor på väg ut ur dem sveper förbi fönstret. Jag trycker pannan mot den kalla rutan. Daggen dröjer över gräsmattorna längs vägen.

»När slutar ni i dag?« frågar mamma.

Vi svarar i mun på varandra:

»Klockan tre.«

»Mormor hämtar. Jag är trött på henne, men vad ska jag göra? Ni klarar er inte själva.«

»Det går bra. Jag gillar när mormor...«

Mammas ögon flackar i backspegeln. Berättar att det inte är tid att prata om mormor nu. Jag hejdar mig. Mamma hinner före, läser mina tankar.

»Vad skulle du säga, Anna? Gör mig inte irriterad nu är du snäll. Er mormor...«

En blå bil kör ut från en korsande väg.

Mamma tvärbromsar.

Ropar: »Idiot!«

Sedan: »Såg ni, barn?!«

Alexander vänder sig mot henne.

»Han kom från höger, mamma. Han hade företräde.«

Jag vet varifrån han fått det. Morfar lärde oss högerregeln nyss.

»För sjutton. Han kunde ha sett sig för.«

Hon trycker ner gaspedalen så att husen och träden och människorna försvinner ur bilfönstret. Mamma kör nästan alltid lite för fort. På gatan som leder ut från oss och fogas samman med nya gator, på leden som förbinder staden med förorten där mormor och morfar bor, på motorvägen bort från alltihop, men aldrig utanför skolor eftersom hon säger att hon aldrig skulle förlåta sig själv om hon körde ihjäl ett barn. Då skulle mitt liv också ta slut, säger hon.

Vi närmar oss skolan. Mamma växlar ner och låter bilen glida fram. Intill skolgården bromsar hon och vänder sig mot oss i baksätet.

»Har ni med er allt ni behöver?«

På skolans vägg sitter en klocka som visar att vi är sena. Mamma gestikulerar åt oss att kliva ur bilen och ropar:

»Jag älskar er. Kom ihåg det!«

Jag vänder mig om. Hennes ljusblå ögon fastnar i mina. Jag tar Alexander i handen. Daggen täcker även gräset intill skolan. Jag hatar luften så här års. Något har tagit vid och något annat tagit slut. Det går en stöt genom kroppen när jag andas in. Alexanders hand släpper min när vi når skolgården.

www.albertbonniersforlag.se

ISBN 978-91-0-018873-3

© Malin Ekman 2022

Citatet på s. 5 av Tomas Tranströmer

ur *Minnena ser mig*, 1993

OMSLAG Valentin Nordström

OMSLAGSBILD Karin Mamma Andersson

TRYCK ScandBook, EU 2022